

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 17^ο Τριμελές

Σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του την 14 Νοεμβρίου 2013, με δικαστές τους: Παναγή Κουτρίκη, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Ευτυχία Κούρλα και Δημήτριο Χ. Τοπάλογλου - Εισηγητή, Εφέτες Δ.Δ. και γραμματέα τον Βασίλειο Βουδούρη, δικαστικό υπάλληλο,

γ ι α να δικάσει την από 7 Ιανουαρίου 2013 (ΠΡ43/7-1-2013) προσφυγή:

τ η ς ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ - Α. ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ – ΠΑΙΔΕΙΑ Ανώνυμος Εταιρία» («Α. ΜΑΛΛΙΑΡΗΣ – ΠΑΙΔΕΙΑ Α.Ε.»), που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη (οδός Ερμού αρ. 53) και παρέστη με τον δικηγόρο Ανέστη Παπαδόπουλο,

κ α τ ά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα 1Α και Πατησίων) και παρέστη με την δικηγόρο Παρασκευή Παπαδοπούλου.

Κατά τη συζήτηση, οι διάδικοι που παρέστησαν ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τα σχετικά έγγραφα

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο ν ό μ ο

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. τα 995435, 995436, 995437, 995438 και 995439 σειράς Α, ειδικά έντυπα παραβόλου), η προσφεύγουσα, ζητά παραδεκτώς να ακυρωθεί η 527/VI/2011 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά το μέρος που με αυτή: α) διαπιστώθηκε παραβίαση του άρθρου 1 του ν.703/1977 από την προσφε-

ύγους και υποχρεώθηκε αυτή (μαζί με άλλους) να παύσει την διαπιστωθείσα παράβαση για καθορισμό εκπτωτικής πολιτικής στο μέλλον, β) επιβλήθηκε σε βάρος της πρόστιμο ύψους 11.453€ για την εν λόγω παράβαση και γ) απειλείται, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της, με χρηματική ποινή ύψους 5.000€ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης με τις τεθείσες με την προσβαλλόμενη απόφαση υποχρεώσεις.

2. Επειδή, ο ν. 703/1997 («Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού», Α/278, όπως ίσχυε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και εφαρμόζεται στις συμπεριφορές που έλαβαν χώρα έως την 20-4-2011, ημερομηνία κατάργησής του και θέσης σε ισχύ του ν. 3959/2011, Α/93/20-4-2011, ο οποίος πάντως περιέχει αντίστοιχες διατάξεις), ορίζει, στο άρθρο 1, ότι: «1. Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ίδια δε αι συνιστάμενοι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής ... 3. Συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής ή κατηγορίες αυτών, που εμπίπτουν στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου είναι εν όλω ή εν μέρει ισχυρές, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις πιο κάτω προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν, με την εύλογη συμμετοχή των καταναλωτών, στην προκύπτουσα ωφέλεια, στην βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) δεν επιβάλλουν στις οικείες επιχειρήσεις περιορισμούς πέραν των απολύτως αναγκαίων για την πραγματοποίηση των ανωτέρω σκοπών και γ) δεν παρέχουν στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της οικείας αγοράς.» Περαιτέρω, το άρθρο 3 παρ. 1 τού Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16-12-2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (L 001/04.01.2003 σ. 0001 – 0025) ορίζει ότι: «Οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή

εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της συνθήκης, στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. [...]». Επίσης, το άρθρο 81 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ήδη Άρθρο 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενοποιημένη απόδοση ΕΕ C 83/30.3.2010) ορίζει ότι: «Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής ...»

3. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΣΤΕ 1936/2013, 1324/2013, 2780/2012 7μ. κ.α. και εκεί παρατιθέμενες παραπομπές σε νομολογία ΔΕΚ και ΠΕΚ), κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων που έχει είτε ως αντικείμενο είτε ως εν δυνάμει αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, είναι αυτοδικαίως άκυρη και επισύρει την επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 703/1977. Η απαγόρευση αυτή καταλαμβάνει αδιακρίτως τόσο τις συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ ανταγωνιστριών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής («οριζόντιες συμπράξεις»), όσο και τις συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ μη ανταγωνιστριών επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικά επίπεδα, οι οποίες (συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές) αφορούν τις προϋποθέσεις με τις οποίες τα μέρη δύνανται να προμηθεύονται, πωλούν ή μεταπωλούν αγαθά και υπηρεσίες («κάθετες συμπράξεις»). Οι δύο προϋποθέσεις που τάσσονται από τις εν λόγω διατάξεις (επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο ή εν δυνάμει αποτέλεσμα μιας σύμπραξης) τίθενται διαζευκτικά και όχι σωρευτικά. Η διάκριση ανάμεσα σε «παραβάσεις

λόγω του αντικειμένου» της συμφωνίας και «παραβάσεις λόγω των αποτελεσμάτων» αυτής εξηγείται από το ότι ορισμένες μορφές συμπράξεων μεταξύ επιχειρήσεων μπορούν να θεωρηθούν, λόγω της φύσεώς τους, ως παραβλάπτουσες την ορθή λειτουργία του ανταγωνισμού. Επομένως, εάν από το περιεχόμενό της, εξεταζόμενο υπό το φως των αμοιβαίων οικονομικών σχέσεων στις οποίες πρέπει να εφαρμοσθεί, δύναται να συναχθεί ότι η σύμπραξη έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, παρέλκει, ως αλυσιτελής, η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επέλευσης άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι πάντως, από τη φύση τους δυνητικά μειώνουν ή εξαλείφουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις. Συνεπώς, η διαπίστωση ότι η συμφωνία ή σύμπραξη έχει αντικείμενο βλαπτικό για τον ανταγωνισμό δεν δύναται να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε κανένα αποτέλεσμα στην αγορά, ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση στις τιμές, ούτε από τη διαπίστωση ότι οι ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν ταυτόχρονα, με την πρακτική αυτή, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό. Εξάλλου, αφού μια συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική, που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, αντίκειται στο άρθρο 81 παρ. 1 της Συνθήκης ή στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, ανεξαρτήτως προς τα αποτελέσματά της, η εν τοις πράγμασι μη εφαρμογή της (εν όλω ή εν μέρει), όπως, αντιστοίχως, και η μη συμμόρφωση (εν όλω ή εν μέρει) προς τα συμφωνηθέντα, δεν ασκούν, κατά νόμο, επιρροή, ούτε συνιστούν λόγο απαλλαγής. Για τους ίδιους λόγους, δεν απαιτείται, κατ' αρχήν, από την άποψη αυτή (δηλαδή της διαπίστωσης της παράβασης) ειδική οικονομική ανάλυση ούτε για τις συνθήκες της οικείας αγοράς, αλλά ούτε και για τον προσδιορισμό της, δοθέντος άλλωστε ότι τα ίδια τα μέρη, με την σύμπραξη, κατασκευάζουν τεχνητά μια ιδιαίτερη, απομονωμένη, αγορά, στεγανοποιημένη από την ομαλή λειτουργία των κανόνων του ανταγωνισμού. Επίσης, είναι διαφορετικό το ζήτημα ότι τέτοια ανάλυση μπορεί να απαιτείται για να κριθεί εάν η παράβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής και της Συνθήκης ή μόνο του εθνικού δικαίου είτε για την επιμέτρηση της ποινής. Επομένως, δεν υφίσταται, στα πλαίσια της ερμηνείας και εφαρμογής του άρθρου 1 του ν. 703/1977, στάδιο στάθμισης των υπέρ και κατά του ανταγω-

νισμού αποτελεσμάτων της συμφωνίας ή σύμπραξης. Εξάλλου, κατά την έννοια των ίδιων αυτών διατάξεων, οι έννοιες «συμφωνία», «αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων» και «εναρμονισμένη πρακτική» καταλαμβάνουν, από υποκειμενική άποψη, μορφές συμπαιγνίας που έχουν την ίδια φύση και διακρίνονται μόνο ως προς την ένταση και τις μορφές με τις οποίες αυτές εκδηλώνονται. Ειδικότερα, για να υπάρχει συμφωνία, αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν σχηματίσει κοινή βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά, η καθεμιά στο πλαίσιο του τομέα δραστηριότητάς της, κατά καθορισμένο τρόπο. Από την άποψη αυτή, σημασία δεν έχει η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η βούληση και ο συντονισμός της δράσης των ενεχόμενων επιχειρήσεων, ούτε εάν έχει καταρτισθεί έγκυρη και δεσμευτική σύμβαση, κατά τους όρους του εθνικού δικαίου, ούτε εάν οι ενεχόμενες επιχειρήσεις έχουν σχηματίσει την αντίληψη ότι, από τη φύση των μεταξύ τους επαφών και συνεννοήσεων έχουν νομική ή ηθική υποχρέωση να τηρήσουν τα συμφωνηθέντα, αλλά το περιεχόμενο της κοινής βούλησης. Εναρμονισμένη πρακτική, εξάλλου, συνιστά κάθε μορφή συμπεριφοράς, η οποία, χωρίς να συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία μιας συμφωνίας ή να έχει φθάσει έως το σημείο πραγματοποίησης μιας καθαυτό συμφωνίας, υποβοηθά ή επιτρέπει το συντονισμό της συμπεριφοράς των ενεχόμενων επιχειρήσεων, κατ' απόκλιση από την αρχή, κατά την οποία κάθε επιχειρηματίας οφείλει να καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει μέσα στην κοινή αγορά, και, υποκαθιστώντας την ενσυνείδητη πρακτική συνεργασία των επιχειρήσεων αυτών έναντι των κινδύνων του ανταγωνισμού, επιτρέπει την αποκρυστάλλωση κεκτημένων καταστάσεων, σε βάρος της αποτελεσματικής ελευθερίας κυκλοφορίας των αγαθών και υπηρεσιών μέσα στην εθνική ή την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, και αποστερεί τους καταναλωτές από την πραγματική δυνατότητα να επωφεληθούν από ευνοϊκότερους όρους συναλλαγής, που θα τους προσφέρονταν σε κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού και την πραγματική ελευθερία να επιλέγουν τους προμηθευτές τους. Κατά τα προεκτιθέμενα, σημασία δεν έχει η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η κοινή (ή εναρμονισμένη) βούληση των συμπραπτουσών επιχειρήσεων, αλλά το περιεχόμενό της, που δύναται να προκύπτει τόσο από τις ρήτρες μιας σύμβασης, όσο και από τις αντίστοιχες εκδηλώσεις συμπεριφοράς των οικε-

ίων επιχειρήσεων, που παρέχουν είτε ευθέως, είτε εμμέσως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης. Ειδικότερα, ενδείξεις δύνανται, επίσης, να συναχθούν, εμμέσως, από την παράλληλη συμπεριφορά των ενεχόμενων επιχειρήσεων, εάν από τις εξηγήσεις που παρέχουν οι τελευταίες δεν αποδεικνύεται άλλη εύλογη ερμηνεία της συμπεριφοράς αυτής. Εκδηλώσεις συμπεριφοράς που παρέχουν ευθέως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης δύνανται να είναι, μεταξύ άλλων, εγγράφες και στοιχεία από τα εμπορικά ή φορολογικά βιβλία των επιχειρήσεων, εσωτερικά έγγραφα, ανακοινώσεις, αλληλογραφία, και εν γένει κάθε μορφής δήλωση ή ανακοίνωση βούλησης ή παράστασης, και, προκειμένου για οριζόντιες συμπράξεις, και οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών ή και επαφές με ανταγωνιστές ή συνεργάτες τους, εφόσον κατά τις επαφές αυτές η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητώς. Μονομερείς δηλώσεις ή ανακοινώσεις μιας επιχείρησης δύνανται και αυτές να είναι ένδειξη συμμετοχής σε απαγορευμένη συμφωνία ή σύμπραξη. Ένδειξη συμμετοχής σε απαγορευμένη σύμπραξη δύνανται να είναι και μονομερείς δηλώσεις ή ανακοινώσεις που απευθύνονται προς αυτήν, εφόσον η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητώς, αφού και από αυτά τα έγγραφα, κατά τις περιστάσεις, δύνανται να συναχθεί γνώση και αποδοχή της απαγορευμένης συμφωνίας. Εξάλλου, για τον σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης, την οποία πρέπει να σχηματίζει το δικαστήριο της ουσίας που ελέγχει την κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, δεν απαιτείται άμεση απόδειξη καθενός από τα περιστατικά που τη συγκροτούν, αλλά αρκεί, από τη συνολική και όχι μεμονωμένη και αποσπασματική εκτίμηση των κατ' ιδίαν αποδεικτικών μέσων, να προκύπτουν σοβαρές και συγκλίνουσες ενδείξεις. Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν οι ενδείξεις αυτές, συνεκτιμώμενες, έστω και εάν αυτοτελώς εξεταζόμενες είναι ανεπαρκείς, αρκούν για να στηρίξουν δικαστικό τεκμήριο για τη συνδρομή περιστάσεων που στοιχειοθετούν (άμεσα ή έμμεσα, με τη συναγωγή περαιτέρω δικαστικού τεκμηρίου) τη διάπραξη της παράβασης.

4. Επειδή, ο ν. 2557/1997 (Α/271 « Θεσμοί, μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης») ορίζει, στο άρθρο 1 («Εθνική πολιτική βιβλίου κλπ»), ότι: «3α. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εκδίδει βιβλία στην Ελλάδα ή εισάγει

βιβλία που τυπώνονται στο εξωτερικό στην ελληνική γλώσσα οφείλει να καθορίζει την τιμή διάθεσης τους στο κοινό, καθώς και τις πρόσθετες παροχές που μπορούν να προσφέρονται στο κοινό και να ενημερώνει για την τιμή και τις πρόσθετες παροχές όσους προμηθεύονται αντίτυπα του βιβλίου για διάθεση στο κοινό. Βιβλία που κυκλοφορούν στην Ελλάδα από εκδοτικό οίκο που έχει την έδρα του στην Ελλάδα και τα οποία έχουν εκτυπωθεί ή αναπαραχθεί στο εξωτερικό για λογαριασμό του εκδοτικού οίκου, υπάγονται στη ρύθμιση της παραγράφου αυτής. Απαγορεύεται η διάθεση βιβλίων στο κοινό από τον ίδιο τον εκδότη τους ή από τρίτο σε τιμή που υπερβαίνει την τιμή που καθορίστηκε από τον εκδότη ή είναι μικρότερη του ενενήντα τοις εκατό (90%) της τιμής αυτής, η προσφορά στο κοινό κατά τη διάθεση του βιβλίου προσθέτων παροχών που δεν καθορίστηκαν σύμφωνα με τα παραπάνω από τον εκδότη, καθώς και η διαφήμισή της κατά παράβαση των απαγορεύσεων αυτών. Όταν η επιχείρηση διάθεσης βιβλίων στο κοινό είναι εγκατεστημένη σε απόσταση μεγαλύτερη των πενήντα χιλιομέτρων από την έδρα του εκδότη του διατιθέμενου βιβλίου, η διάθεση του μπορεί να γίνεται σε τιμή που υπερβαίνει έως πέντε (5%) την καθορισμένη από τον εκδότη τιμή διάθεσης του στο κοινό ... β. Ο εκδότης μπορεί να ανακαθορίζει την τιμή διάθεσης του βιβλίου στο κοινό. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να ενημερώσει για την τιμή αυτή όσους προμηθεύονται ή έχουν προμηθευτεί αντίτυπα του βιβλίου για διάθεση τους στο κοινό ... δ. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων ισχύουν για τα βιβλία που επανεκδίδονται αναμορφωμένα από τον προηγούμενο εκδότη τους ή από άλλον και γενικώς για κάθε νέα έκδοση του βιβλίου ... ζ. Στους περιορισμούς των προηγούμενων εδαφίων δεν υπόκειται η τιμή διάθεσης βιβλίων στο κοινό, όταν έχει παρέλθει διετία από την τελευταία έκδοση τους ούτε η τιμή διάθεσης στο κοινό μεταχειρισμένων και ελαττωματικών βιβλίων. η) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Πολιτισμού, μπορεί να καθορίζεται κάθε χρόνο περίοδος, που δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες συνολικά, κατά την οποία δεν θα ισχύουν οι περιορισμοί των προηγούμενων εδαφίων.»

5. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα ακόλουθα: Η επιχείρηση «Βιβλιοπωλεία ΚΟΣΜΟΣ Μαρία Φλωρά Ε.Π.Ε.» υπέβαλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 88521/27-11-2009

καταγγελία για ύπαρξη συμφωνίας καθορισμού τιμών λιανικής πώλησης όλων των βιβλίων μεταξύ των βιβλιοπωλείων της Θεσσαλονίκης, με πρωτοβουλία του Συλλόγου Βιβλιοχαρτοπωλών Θεσσαλονίκης (ΣΒΘ). Στην εν λόγω έγγραφη καταγγελία επισυνάφθηκε φύλλο της κλαδικής εφημερίδας «Το βιβλιοχαρτοπωλικό Βήμα» που περιείχε άρθρο του Προέδρου του συλλόγου αυτού (...), με υπογραφές του ιδίου και του γραμματέα του συλλόγου (...). Μετά την καταγγελία αυτή η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, με εντολή ελέγχου του Προέδρου, διενήργησε αιφνιδιαστικό επιτόπιο έλεγχο στην έδρα του ΣΒΘ την 23-3-2010 και, στη συνέχεια, απέστειλε τις από 28-9-2010 και 16-3-2011 επιστολές προς τον προαναφερθέντα Σύλλογο, ζητώντας στοιχεία και διευκρινίσεις. Αντίστοιχες επιστολές εστάλησαν και στην καταγγέλλουσα για περαιτέρω διευκρινίσεις, ενώ κλητεύθηκαν και τρεις βιβλιοπώλες που λειτουργούν μεγάλα βιβλιοπωλεία στην πόλη της Θεσσαλονίκης (ο (...) της (...), ο (...) της (...).και ο (...) της (...). Ο Εισηγητής (Ιωάννης Μπιτούνης), που μαζί με πέντε ακόμη διορισθέντες επίκουρους, ανέλαβε τη διερεύνηση της εν λόγω καταγγελίας, συνέταξε και υπέβαλε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 1896/28-3-2011 έκθεση του, κατά την οποία προέκυπταν στοιχεία που στοιχειοθετούσαν αφενός ότι υπήρξε απόφαση του συλλόγου βιβλιοχαρτοπωλών Θεσσαλονίκης για μη χορήγηση εκπτώσεων στην ενιαία τιμή βιβλίου από τα μέλη του, και, αφετέρου, συμφωνία εναρμονισμένης πρακτικής σε σχέση με την απόφαση αυτή του συλλόγου, τουλάχιστον από ορισμένα από τα μεγαλύτερα βιβλιοπωλεία της Θεσσαλονίκης, ανάμεσα στα οποία είναι και το βιβλιοπωλείο της προσφεύγουσας. Κατά την έκθεση αυτή, ο Σύλλογος Βιβλιοχαρτοπωλών Θεσσαλονίκης, κυρίως με τον Προέδρό του ((...)) και τον Γενικό Γραμματέα του ((...)), προσπάθησε, με συναντήσεις, επιστολές και άρθρα που δημοσιεύθηκαν στον τύπο, να συντονίσει την εκπτώτικη τιμή των μελών του στην ενιαία τιμή που όριζε ο εκδότης, με την κατάργηση των εκπτώσεων στην τελευταία αυτή τιμή, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 του ν.703/1977. Ειδικότερα, προέκυψε ότι ο (...), ως Πρόεδρος του ΣΒΘ, δημοσίευσε ενυπόγραφο άρθρο στο περιοδικό «Το Βιβλιοχαρτοπωλικό Βήμα», στο οποίο αναφέρει: «... Ο Σύλλογος Βιβλιοπωλών Θεσσαλονίκης μπροστά στην κρίση διεκδικεί τα αυτονόητα. Για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια και κατόπιν ουσιαστικού διαλόγου οι βιβλιοπώλες

της Θεσσαλονίκης κατέληξαν σε κάποια συμπεράσματα ... Ο τζίρος μας συνεχώς πέφτει. Η κατάσταση των βιβλιοπωλών καθημερινά χειροτερεύει και εξ αιτίας της οικονομικής κρίσης δυσκολευόμαστε να καλύψουμε τις υποχρεώσεις μας ... γι' αυτό συμφωνήσαμε μικρά και μεγάλα βιβλιοπωλεία να κάνουμε κάτι, να πάρουμε κάποια μέτρα, να αντιδράσουμε. Τώρα πλέον και τα λεγόμενα « μεγάλα βιβλιοπωλεία» κατάλαβαν ότι δεν υπάρχει πια κέρδος και συμφωνήσαμε να σταματήσουμε αυτό το «ανεγκέφαλα ανταγωνιστικό φαινόμενο της καθημερινής ΕΚΠΤΩΣΗΣ». Η δεύτερη κίνηση είναι να αντιμετωπίσουμε τους εκδότες ... Όσον αφορά το ζήτημα των εκπτώσεων, φάνηκε επιτέλους ότι αυτή η προσπάθεια που κάνουμε χρόνια μπορεί να αποδώσει. Αν εξαιρέσουμε λίγες περιπτώσεις βιβλιοπωλείων της περιφέρειας, το μέτρο είχε μεγάλη επιτυχία. Και αυτοί που δεν το έχουν καταλάβει ακόμα, τώρα αρχίζουν να το καταλαβαίνουν. Οι περισσότεροι δεν κάνουν πια εκπτώσεις, συνετίζονται ... Καταλαβαίνουν (οι πελάτες) ότι αν συνεχίσουμε να μην έχουμε κέρδη τότε θα κλείσουμε και αυτοί θα είναι υποχρεωμένοι να τρέχουν και για τις πιο μικρές αγορές τους στα διάφορα τζάμπο και άλλα απρόσωπα πολυκαταστήματα και θα αγοράζουν προϊόντα κακής ποιότητας και πανάκριβα. Αρχίζουν να καταλαβαίνουν και εκείνοι πως αν σήμερα ζητάνε έκπτωση ουσιαστικά ζητάνε το καθαρό κέρδος μας ... Ο κόσμος το αποδέχεται καταλαβαίνοντας την κατάσταση. Σπάνια αναφέρθηκε ότι πελάτης έφυγε γιατί δεν του έγινε έκπτωση. Γι' αυτό και η δική μας πρόταση προς τους συναδέλφους είναι η παρακάτω: Μείωση των εκπτώσεων από τη σχολική χρονιά 2009-2010 με στόχο να μηδενιστούν την επόμενη χρονιά. Εφαρμογή αυτού του μέτρου από όλους χωρίς παρεκκλίσεις. Μην επηρεάζεστε από μεμονωμένες περιπτώσεις και φήμες που ακούγονται από πελάτες ή άλλους συναδέλφους εάν δεν έχετε τεκμηριωμένες αποδείξεις. Μη νομίζετε ότι κάποιος που δεν θα συμμορφωθεί με την παραπάνω πρόταση θα έχει περισσότερο κέρδος. Αποδεσμεύστε το βιβλίο από το παζάρι. Κάντε εάν θέλετε καλύτερη τιμή στα χαρτικά σας, κάντε ένα δωράκι αλλά προστατεύστε την τιμή του βιβλίου. Θα είναι δύσκολη η προσαρμογή αλλά με επιμονή και υπομονή όλων μας θα έχουμε ένα καλύτερο μέλλον... Αν πουλάμε όλοι με την ίδια τιμή δεν θα υπάρχει λόγος να δημιουργούνται εντάσεις και να έχουμε μεταξύ μας προστριβές. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΙΜΗΣ. Ελπίζουμε ότι το

2010 όλες οι νέες εκδόσεις να έχουν τυπωμένη την τιμή πώλησης. Εφόσον οι τιμές ορίζονται από τους εκδότες ας τις τυπώνουν για να μας βοηθάνε στη τήρηση της ενιαίας τιμής... Ένα άλλο πρόβλημα είναι το πολύ χαμηλό ποσοστό έκπτωσης που παίρνουμε από τους εκδότες - προμηθευτές και κυρίως αυτούς του ξενόγλωσσου, αλλά και κάποιους μεγαλοεκδότες που σε κάποιες αλυσίδες κάνουν μεγαλύτερες εκπτώσεις ... Γι' αυτό καλούμε όλους τους συναδέλφους να κρατήσουν τη λιανική τιμή των βιβλίων χωρίς αποκλίσεις είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω εφαρμόζοντας τις διατάξεις του νόμου. Να λάβουν σοβαρά την παραπάνω τοποθέτηση γνωρίζοντας ότι ο σύλλογος θα συντονίσει αυτή την προσπάθεια και είναι σε θέση να διαβεβαιώσει σαν αρχή την αποδοχή της πρότασης από τα κεντρικά και μεγαλύτερα βιβλιοπωλεία της πόλης μας ... Ο σύλλογος έστειλε από μια αφίσα ή έναν σελιδοδείκτη που θα βοηθήσει το συνάδελφο στην επικοινωνία με τους πελάτες, τονίζοντας το γεγονός ότι η σταθερή ενιαία τιμή βιβλίου καθορίζεται από τους εκδότες και όχι από εμάς ... Τακτικές προηγούμενων ετών, όπως ο τιμολογιακός πόλεμος, ροκανίζει το καθαρό μας κέρδος ... Πρέπει επιτέλους να αντιδράσουμε και να σταματήσουμε τις παράνομες εκπτώσεις που ζημιώνουν το μέλλον των επιχειρήσεων μας ...» Για το περιεχόμενο του εν λόγω άρθρου του Προέδρου του ΣΒΘ ζητήθηκαν από την Επιτροπή διευκρινήσεις, ειδικά όσον αφορά τις προσπάθειες που έκανε για την επίτευξη του σκοπού του, κατά τα προαναφερθέντα, όπως ο ίδιος αναφέρει. Ο Πρόεδρος του ΣΒΘ, ανάμεσα σε άλλα, ενημέρωσε ότι αρχικώς έγινε μια συνάντηση το Πάσχα 2009, ανάμεσα σ' αυτόν και ορισμένους βιβλιοπώλες, ενώ στο τέλος του καλοκαιριού του 2009 είχε μια ουσιαστική συνάντηση με τους (...), (...) και (...), σχετικά με την εφαρμογή της ενιαίας τιμής του βιβλίου χωρίς παρεκκλίσεις. Ο εν λόγω Πρόεδρος του ΣΒΘ ανέλαβε την πρωτοβουλία αυτή λόγω της έλλειψης προστασίας των βιβλιοπωλών, αφού η λιανική τιμή του βιβλίου ορίζεται από το ν.2557/1997, ενώ η χονδρική τιμή από τους εκδότες - χονδρεμπόρους, με αποτέλεσμα οι βιβλιοπώλες να είναι απροστάτευτοι, το περιθώριο κέρδος τους να περιορίζεται στην έκπτωση του 10% που προβλέπεται από το ν. 2557/1997 και πραγματοποιούν ορισμένα βιβλιοπωλεία, γεγονός που δημιουργεί για τους ίδιους πρόβλημα επιβίωσης. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου ζητήθηκαν και προσκομίσθηκαν τα πρακτικά του συλλό-

γου των ετών 2005 έως 2010, από τα οποία προκύπτει ότι τα ζητήματα που απασχόλησαν το σύλλογο είναι η τήρηση και τροποποίηση του νόμου για την ενιαία τιμή βιβλίου, οι εκπτώσεις στα ξενόγλωσσα βιβλία, καθώς και η διάθεση βιβλίων από τα φροντιστήρια. Κατά τον ίδιο έλεγχο βρέθηκαν διάφορα έγγραφα, ανάμεσα στα οποία και επιστολή του ΣΒΘ προς τα βιβλιοπωλεία (από Σεπτέμβριο 2009), όπου επίσης θίγονται τα ζητήματα της ενιαίας τιμής των βιβλίων, και καλούνται οι βιβλιοπώλες να αντιδράσουν και να σταματήσουν τις «παράνομες» εκπτώσεις. Στη συγκεκριμένη επιστολή αναγράφεται: «Τακτικές προηγουμένων ετών και τιμολογιακός πόλεμος ροκανίζει το καθαρό μας κέρδος. Πρέπει επιτέλους να αντιδράσουμε και να σταματήσουμε τις παράνομες εκπτώσεις που ζημιώνουν το μέλλον των επιχειρήσεών μας ... Καλούμε όλους τους συναδέλφους να κρατήσουν τη λιανική τιμή των βιβλίων χωρίς αποκλίσεις είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω εφαρμόζοντας τις διατάξεις του νόμου. Να λάβουν σοβαρά υπόψη την παραπάνω τοποθέτηση γνωρίζοντας ότι ο σύλλογος θα συντονίσει αυτή την προσπάθεια και είναι σε θέση να διαβεβαιώσει σαν αρχή, την αποδοχή της πρότασης από τα κεντρικά και μεγαλύτερα βιβλιοπωλεία της πόλης μας. Επίσης θα σας στείλουμε και μια αφίσα ή σελιδοδείκτη που θα σας βοηθήσει επικοινωνιακά με τους πελάτες σας τονίζοντας το γεγονός της σταθερής ενιαίας τιμής βιβλίου που καθορίζεται από τους εκδότες. Θα σας σταλεί και ένα έντυπο αποδοχής της πρότασης που θα μας στείλετε με φαξ.», το οποίο πράγματι εστάλη συνημμένο με την επιστολή αυτή. Ο Πρόεδρος του ΣΒΘ, απαντώντας στην από 28-9-2010 επιστολή της Γεν. Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (αρ. πρωτ. 6616/22-10-2010) ανέφερε, ανάμεσα σε άλλα, ότι τα μόνα βιβλιοπωλεία που απάντησαν και αποδέχθηκαν την εν λόγω πρόταση ήταν πέντε, ανάμεσα στα οποία και η προσφεύγουσα, και προσκόμισε τα αντίστοιχα φαξ που είχαν σταλεί από τα πέντε αυτά βιβλιοπωλεία (που αποτελούν στοιχεία του φακέλου της δικογραφίας). Το υπογεγραμμένο και από την προσφεύγουσα έντυπο αποδοχής της πρότασης (που φέρει και την σφραγίδα της) ανέφερε: «Έλαβα γνώση και χαιρετώ την πρόταση του Συλλόγου Βιβλιοχαρτοπωλών Θεσσαλονίκης. Με το παρόν δηλώνω ότι θα ακολουθήσω την ενιαία τιμολογιακή πολιτική των βιβλίων, που καθορίζεται από τους εκδότες και προστατεύεται από τον νόμο». Τελικώς, κατά τον έλεγχο, στα γραφεία του

ΣΒΘ βρέθηκαν δέκα από τέτοια έντυπα αποδοχής, ανάμεσα στα οποία και το προαναφερθέν με τη σφραγίδα και υπογραφή της προσφεύγουσας. Εξάλλου, πάνω στους σελιδοδείκτες αναγραφόταν: «Ενιαία τιμή βιβλίου όπως καθιερώνεται στον νόμο 2557/1997, σημαίνει ότι κάθε τίτλος βιβλίου που εκδίδεται, επανεκδίδεται ή ανατυπώνεται, πωλείται προς το κοινό στην ίδια τιμή λιανικής πώλησης από όλα τα σημεία λιανικής πώλησης. Την ενιαία τιμή την καθορίζει ο εκδότης για κάθε βιβλίο που εκδίδει». Με βάση την εισήγηση αυτή, εισήχθη η υπόθεση για συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού την 30-6-2011, κατά την οποία κλητεύθηκαν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία παρέστησαν εκτός από τον Σύλλογο Βιβλιοχαρτοπωλών Θεσσαλονίκης, που μολονότι κλητεύθηκε δεν παρέστη. Επακολούθησε ακροαματική διαδικασία, αναπτύχθηκε η σχετική εισήγηση και τα επιχειρήματα των μερών. Μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας, και αφού προηγουμένως ορίσθηκε ως σχετική αγορά του προϊόντος στην ένδικη υπόθεση η αγορά λιανικής πώλησης βιβλίου μέσω βιβλιοπωλείων και ως γεωγραφική αγορά ο νομός Θεσσαλονίκης, εκδόθηκε, την 1-9-2011, η προσβαλλόμενη 527/VI/2011 απόφαση, που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την 21-11-2012 (B/3072/21-11-2012), με την οποία έγινε δεκτό ότι από τα προαναφερόμενα έγγραφα και λοιπά στοιχεία προκύπτει με σαφήνεια ότι αντικείμενο των ενεργειών του ΣΒΘ και των επιχειρήσεων, ανάμεσα στις οποίες και η προσφεύγουσα, που συμμετείχαν στις σχετικές επαφές ή πρακτικές, ήταν ο καθορισμός ορισμένης και σταθερής λιανικής τιμής πώλησης των βιβλίων από όλα τα βιβλιοπωλεία της Θεσσαλονίκης, χωρίς αποκλίσεις προς τα κάτω ή προς τα πάνω (με τη μορφή εκπτώσεων στα όρια του νόμου). Η συμπεριφορά αυτή θεωρήθηκε απαγορευμένη σύμπραξη με αντικείμενο τον καθορισμό της τιμολογιακής πολιτικής των μελών του ΣΒΘ, αλλά και εναρμονισμένη πρακτική των προαναφερόμενων μελών του συλλόγου, ανάμεσά τους και της προσφεύγουσας, ιδίως λόγω της επαφής με άλλα μέλη, ανταγωνιστές στην αγορά του βιβλίου, και απόκλυσης των μελλοντικών σχεδίων όσον αφορά την τιμολογιακή πολιτική, ειδικά στο θέμα των εκπτώσεων, που στοιχειοθετεί παράβαση του άρθρου 1 του ν.703/1977. Για την παράβαση αυτή, ειδικώς για την προσφεύγουσα, επιβλήθηκαν: α) Η υποχρέωσή της να παύσει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις για καθο-

ρισμό εκπτώτικής πολιτικής και να παραλείπει αυτές στο μέλλον. β) Πρόστιμο 11.453€ ((...)% στην αξία των πωλήσεων ανά έτος παράβασης). Και, γ) η απειλή χρηματικής ποινής 5.000€ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης προς τις υποδείξεις της προσβαλλόμενης απόφασης.

6 . Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, όπως αναπτύσσεται με το από 17-11-2013 υπόμνημα και την από 21-11-2013 προσθήκη, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 702/1977 διαπίστωσε την ύπαρξη απόφασης ένωσης επιχειρήσεων που αντιβαίνει στους κανόνες του ανταγωνισμού και, ειδικότερα, με την οποία συμφωνήθηκε να ακολουθηθεί εναρμονισμένη πρακτική για τον καθορισμό των τιμών πώλησης των βιβλίων, καθώς και διότι εσφαλμένως εκτίμησε το αποδεικτικό υλικό.

7. Επειδή, από τα προαναφερόμενα, προκύπτει ότι στο τέλος του Αυγούστου του έτους 2009, με πρωτοβουλία του Προέδρου του ΣΒΘ, συναντήθηκε ο τελευταίος με τον (...) (εκπρόσωπο της (...)), καθώς και με τους λειτουργούντες (...) βιβλιοπωλεία της Θεσσαλονίκης (...) (της (...)) και (...) (της (...)), εκπροσώπους επιχειρήσεων που είναι μέλη του εν λόγω Συλλόγου. Κατά τη συνάντηση αυτή, η ύπαρξη και το περιεχόμενο της οποίας δεν αμφισβητείται, συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την εφαρμογή «του νόμου για την ενιαία τιμή, δηλαδή η μη πραγματοποίηση παράνομων εκπτώσεων, πρακτική που κατά καιρούς υιοθετούσαν κάποια σημεία λιανικής», ζητήματα που απασχολούσαν τον Σύλλογο, όπως προκύπτει από τα πρακτικά του, από επιστολές του Προέδρου του κλπ (βλ. επιστολή φθινοπώρου 2009 προς βιβλιοπώλες). Περαιτέρω, σε σύντομο χρόνο από τη συνάντηση αυτή (αρχές φθινοπώρου του 2009) δημοσιεύθηκε στο «ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΙΚΟ ΒΗΜΑ» το αναφερόμενο στην πέμπτη σκέψη άρθρο και εστάλη επιστολή από τον Πρόεδρο του ΣΒΘ (που φέρει τη σφραγίδα του Συλλόγου και την υπογραφή του Προέδρου) προς τα μέλη του, με αντίστοιχο περιεχόμενο, φρασεολογία και ύφος («...να σταματήσουμε τις παράνομες εκπτώσεις ... καλούμε όλους τους συναδέλφους να κρατήσουν τη λιανική τιμή των βιβλίων χωρίς αποκλίσεις εφαρμόζοντας τις διατάξεις του νόμου...» κλπ., βλ. σχ. στην προανα-

φερόμενη σκέψη) που συνιστούν προτροπή προς τα μέλη του ΣΒΘ να ακολουθήσουν συγκεκριμένη πρακτική ως προς την τιμή λιανικής πώλησης του βιβλίου, δηλαδή τήρηση της ενιαίας τιμής του βιβλίου (τιμής εκδότη) χωρίς καμία έκπτωση, ενώ, παράλληλα με την εν λόγω επιστολή αυτή, εστάλη προς τους βιβλιοπώλες και έντυπο αποδοχής του περιεχομένου της, με προφανή στόχο να υπάρξει μια έστω άτυπη δέσμευσή τους ως προς τη συγκεκριμένη συμπεριφορά. Στην επιστολή αυτή απάντησαν πράγματι ελάχιστοι, ανάμεσα στους οποίους, όμως, ήταν και η προσφεύγουσα, κατά τα αναφερόμενα στην πέμπτη σκέψη. Επίσης, στην ίδια αυτή συνάντηση, του Αυγούστου 2009, συμφωνήθηκε η έκδοση από το Σύλλογο ενός σελιδοδείκτη που θα ενημέρωνε τους καταναλωτές για τα οριζόμενα, κατά τις απόψεις του ΣΒΘ, στο ν. 2557/1997 και θα διενέμετο από τα βιβλιοπωλεία, ανεξαρτήτως από το εάν συμφωνήθηκε με ακρίβεια το περιεχόμενο του. Από τη συνεκτίμηση όλων των προαναφερθέντων στοιχείων, ιδίως αυτών που προέρχονται από τον ΣΒΘ (επιστολές, άρθρο, οδηγίες ή συστάσεις σε μέλη του), ανεξαρτήτως εάν είχαν ή όχι δεσμευτικό χαρακτήρα, προκύπτουν ευθέως ενδείξεις ως προς την απόφασή του, ως ένωσης επιχειρήσεων με την ευρεία έννοια (και ανεξαρτήτως από την νομική της υπόσταση ή το νομικό της χαρακτηρισμό) να προτρέπει τα μέλη του να εφαρμόζουν συγκεκριμένη τιμή που προβλέπεται από το νόμο, χωρίς, όμως, καμία έκπτωση (που προβλέπεται από το νόμο σε ποσοστό έως 10%), σε συνδυασμό και με τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε με τους τρεις εκπροσώπους των προαναφερόμενων (σημαντικών λόγω του μεγέθους τους) βιβλιοπωλείων, και κυρίως σε συνδυασμό με τη χρονική αλληλουχία αυτών (συνάντησης, επιστολής, δημοσίευσης άρθρου, αποστολή ρήτρας αποδοχής κλπ.), προκύπτει ανεπιφύλακτα το συμπέρασμα ότι υπήρξε συντονισμένη προσπάθεια του ΣΒΘ (με τον Πρόεδρό του) για καθορισμό ορισμένης και σταθερής τιμής λιανικής πώλησης (χωρίς καμία έκπτωση), την οποία μάλιστα υιοθέτησαν οι συγκεκριμένες προαναφερόμενες επιχειρήσεις και, μάλιστα, ανεξαρτήτως από το γεγονός ότι κάθε μία από τις εν λόγω πράξεις, χωριστά εξεταζόμενη, δεν αρκεί για τη στοιχειοθέτηση της επίδικης παράβασης. Η προσπάθεια αυτή, στην οποία συνέπραξε και η προσφεύγουσα με τη συμμετοχή της στη συνάντηση του Αυγούστου 2009 (ανεξαρτήτως μάλιστα από το γεγονός εάν ήταν ή όχι

ενεργό μέλος του εν λόγω συλλόγου, γεγονός πάντως που αμφισβήτησε μεταγενέστερα ο νόμιμος εκπρόσωπος της), αλλά, κυρίως, με την έγγραφη αποδοχή της, κατά τα προαναφερθέντα, είχε ως σκοπό τον περιορισμό ή την κατάργηση της πολιτικής εκπτώσεων στις λιανικές τιμές πώλησης των βιβλίων, μέσω του ορισμού συγκεκριμένης, σταθερής τιμής λιανικής πώλησης, δηλαδή της νόμιμης, χωρίς καμία έκπτωση. Η επιτυχία, στην πράξη, της προσπάθειας αυτής από το σύνολο, ή έστω το μεγαλύτερο μέρος των μικρών βιβλιοπωλείων, διασφαλιζόταν μόνο με την επίτευξη σχετικής συμφωνίας τουλάχιστον ανάμεσα σε ορισμένες από τις μεγάλες επιχειρήσεων του κλάδου (όπως της προσφεύγουσας και των προαναφερόμενων στην παρούσα σκέψη). Η συμφωνία αυτή, αποτελεί συντονισμένη δράση ανάμεσα σε ανταγωνιστές και συνιστά από μόνη της περιορισμό του ανταγωνισμού, αφού οι συμφωνηθείσες ενέργειες (μη πραγματοποίηση εκπτώσεων) είχαν ως στόχο τον συντονισμό των επιχειρηματικών κινήσεων των εταιρειών που συμμετείχαν στη συγκεκριμένη ενέργεια, με σκοπό, κατ' ουσία, την αύξηση (μέσω της κατάργησης των εκπτώσεων) της τιμής λιανικής πώλησης των βιβλίων. Η συμφωνία αυτή δεν δύναται να θεωρηθεί δικαιολογημένη, με την έννοια της πρόσφορης για την αντιμετώπιση της κρίσης που έπληττε (τουλάχιστον τότε) τον κλάδο του βιβλίου, όπως ισχυριζόταν ο Πρόεδρος του ΣΒΘ στο προαναφερόμενο δημοσιευθέν άρθρο του, αφού οι εν λόγω αποφάσεις – συμφωνηθείσες ενέργειες οδηγούν σε περιορισμό ή νόθευση του ανταγωνισμού.

8. Επειδή, μετά τα προεκτεθέντα, το Δικαστήριο κρίνει ότι η προαναφερθείσα συμφωνία, στην οποία συμμετείχε και η προσφεύγουσα, αποτελεί απαγορευμένη συμφωνία, εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του ν.703/1977 και, επομένως, στοιχειοθετείται η αποδιδόμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση στην προσφεύγουσα παράβαση των διατάξεων αυτών, ενώ δεν τίθεται στην κρινόμενη περίπτωση ζήτημα εφαρμογής του άρθρου 81 της ΣυνθΕΚ (ήδη 101 της ΣΛΕΕ), το οποίο ούτε η Επιτροπή εφάρμοσε, διότι η συγκεκριμένη συντονισμένη συμπεριφορά είχε περιορισμένη γεωγραφική έκταση (την αγορά της Θεσσαλονίκης, κατά τα προαναφερόμενα) και, έτσι, δεν επηρεάστηκαν οι συνθήκες ανταγωνισμού ανάμεσα στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, η εν λόγω συμφωνία, που αφορά την εφαρμογή των τιμών

λιανικής πώλησης των βιβλίων χωρίς καμία, νόμιμη, έκπτωση, συνιστά, αφεαυτής, περιορισμό ή νόθευση του ανταγωνισμού, και δεν δύναται να θεωρηθεί ότι εκφεύγει από την απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, για το λόγο ότι με αυτή επιδιώκονται και άλλοι σκοποί, όπως η, επικαλούμενη άλλωστε από την προαναφερόμενη σχετική αρθρογραφία, αντιμετώπιση δυσμενών οικονομικών συνθηκών που αντιμετώπιζε ο κλάδος των βιβλιοχαρτοπωλών Θεσσαλονίκης. Ακολούθως, κατά τα γενόμενα ερμηνευτικώς δεκτά στην τρίτη σκέψη, μία επιχείρηση που μετέσχε, έστω και χωρίς να έχει ενεργό ρόλο, σε μία ή περισσότερες συναντήσεις κατά τις οποίες εκδηλώθηκε πρόθεση συμπεριφοράς που θίγει τον ανταγωνισμό και με την παρουσία της συναίνεσε ή, τουλάχιστον, έδωσε την εντύπωση ότι συναινούσε στο περιεχόμενο της συμφωνίας που θίγει τον ανταγωνισμό, θεωρείται ότι μετέσχε στην εν λόγω συμφωνία, εκτός εάν αποδείξει ότι ρητώς αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από την παράνομη συνεννόηση ή ότι πληροφόρησε τους λοιπούς μετέχοντες ότι σκόπευε να μετάσχει στη συνάντηση ή συναντήσεις έχοντας διαφορετικές προθέσεις από τις δικές τους. Στην παρούσα περίπτωση, αρκεί, ότι η καθής Επιτροπή απέδειξε ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε στην εν λόγω συνάντηση που είχε, εξ αντικειμένου, σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού και δεν είναι αναγκαίο για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης στο πρόσωπό της να αποδειχθεί επιπλέον ότι αυτή είχε προβεί σε συγκεκριμένη συμφωνία με άλλες επιχειρήσεις κλπ, αφού, μάλιστα, όχι μόνο δεν αποστασιοποιήθηκε, δημοσίως, από το περιεχόμενο της εν λόγω συνάντησης, αλλά υπέγραψε το έντυπο αποδοχής της σχετικής πρότασης, κατά τα προαναφερθέντα. Περαιτέρω, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα ενδεχομένως δεν συμμορφώθηκε με τη συμφωνία ή διαφοροποιήθηκε ως προς τις τιμές (όπως υποστηρίζει) δεν αποδεικνύει την απαιτούμενη κατά τα προεκτεθέντα ρητή αποστασιοποίησή της, ούτε μειώνει την ευθύνη της για τη συμμετοχή της στη συνάντηση και την ληφθείσα απόφαση για σύμπραξη, κατά τα γενόμενα ερμηνευτικώς δεκτά στην τρίτη σκέψη. Εξάλλου, «απαγορευμένη απόφαση» κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων συνιστά οποιαδήποτε έκφραση βούλησης (άτυπη ή ακόμη και σιωπηρή) ή σύσταση που υιοθετεί τον συντονισμό ενεργειών ή συμπεριφορών στην αγορά (ειδικώς, μάλιστα, εάν αφορά τη διαμόρφωση των τιμών πώλησης,

με τον καθορισμό ή τον αποκλεισμό εκπτώσεων σ' αυτές) και, από όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία, προκύπτει η προσπάθεια του ΣΒΘ να συντονίσει τις ενέργειες των μελών του, με τον καθορισμό ορισμένης σταθερής τιμής λιανικής πώλησης των βιβλίων από όλα τα βιβλιοπωλεία, χωρίς αποκλίσεις με τη μορφή εκπτώσεων, διαπίστωση που ενισχύεται και από το ύφος και τη φρασεολογία του δημοσιευμένου άρθρου και των επιστολών του, καθώς και από την αποστολή του εντύπου αποδοχής, που υπέγραψε και η προσφεύγουσα, κατά τα προεκτεθέντα. Περαιτέρω, η εκτεθείσα πολιτικής τιμής πώλησης των βιβλίων, που δημοσιεύθηκε και στον τύπο, είναι προφανές ότι θα επηρεάσει ακόμη και επιχειρήσεις του σχετικού κλάδου που δεν είναι μέλη του εν λόγω Συλλόγου, αφού με τον τρόπο αυτό αποκαλύπτεται η τιμολογιακή συμπεριφορά που θα ακολουθηθεί από σημαντική μερίδα βιβλιοπωλών, μελών του. Όπως προεκτέθηκε, αποφάσεις με τις οποίες επιδιώκονται αυξήσεις ή μειώσεις τιμών αγοράς ή πώλησης, περιορίζουν εξ αντικειμένου τον ανταγωνισμό, οπότε οποιαδήποτε συνεννόηση ή συμφωνία (έμμεση ή άμεση, άτυπη, δεσμευτική ή όχι) που έχει στόχο τον καθορισμό της τιμής (όπως η συμφωνία για περιορισμό των εκπτώσεων), περιορίζει λόγω της φύσης της τον ανταγωνισμό. Επομένως, η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην προαναφερόμενη «συμφωνία» ή «σύμπραξη» με οποιαδήποτε έννοια, με συστάσεις, υποδείξεις του ΣΒΘ, σε συνεννόηση και με τα δύο τουλάχιστον προαναφερθέντα μεγάλα βιβλιοπωλεία της Θεσσαλονίκης, εντάσσεται στην απαγορευμένη συμπεριφορά του άρθρου 1 του ν.703/1977. Από την άποψη αυτή, είναι αδιάφορο εάν υπολειτουργεί ή βρίσκεται σε αδράνεια ή όχι ο προαναφερθείς Σύλλογος, όπως υποστηρίζεται, αφού η έννοια της «ένωσης επιχειρήσεων» κατά τα γενόμενα ερμηνευτικώς δεκτά είναι ευρεία και δεν συναρτάται από συγκεκριμένες νομικές μορφές, μη ασκούντος επιρροή του εάν ο συγκεκριμένος Πρόεδρος του ΣΒΘ (που υπογράφει με την ιδιότητά του αυτή τα σχετικά δημοσιεύματα) έχει λάβει νομότυπα τις σχετικές αποφάσεις, ζήτημα που αφορά την εσωτερική λειτουργία του Συλλόγου και δεν προκύπτει ότι έχει αμφισβητηθεί, με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο, από τα μέλη του. Εξάλλου, δεν εξηγείται επαρκώς από την προσφεύγουσα ούτε το γεγονός της συνάντησης (τον Αύγουστο 2009) του νόμιμου εκπροσώπου της με τον εν λόγω Πρόεδρο ενός συλλόγου που, κατά τους ισχυρισ-

μούς της, βρίσκεται σε αδράνεια και από τις εργασίες του προβάλλει ότι δεν συμμετέχει από το έτος 2005, οπότε έπαυσε να καταβάλει εισφορές και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου, ούτε το γεγονός της υπογραφής από αυτήν του σχετικού εγγράφου αποδοχής της επίδικης τιμολογιακής πολιτικής (χωρίς εκπτώσεις). Συνεπώς, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα όλα τα αντιθέτως προβαλλόμενα με την κρινόμενη προσφυγή.

9. Επειδή, ο ν. 703/1977 ορίζει, στο άρθρο 9 (όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 του ν. 3373/2005, Α/188), ότι : «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ..., διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 ..., μπορεί με απόφαση της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) ... γ) να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής ... δ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, ε) ... στ) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φθάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατόν (15%) των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης ...».

10. Επειδή, κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων, κατά την επιβολή προστίμου για παράβαση των διατάξεων περί ανταγωνισμού λαμβάνονται υπόψη, προς το σκοπό εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της αποτρεπτικότητας του προστίμου, στα πλαίσια της αρχής της αναλογικότητας, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης, ο αριθμός, το μέγεθος και η οικονομική ισχύς των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, ως προς τα οποία αποτελεί ένδει-

ξη ο κύκλος εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων, η έκταση των επιβλαβών για την αγορά οικονομικών συνεπειών της σύμπραξης, η συμπεριφορά, ο βαθμός ενοχής και το κέρδος κάθε επιχείρησης (ΣΤΕ 2007/2013, 1324/2013). Εξάλλου, οι κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προς ενίσχυση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των επιχειρήσεων, αναφορικά με τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλει (σχετ. Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού της 12-5-2006), δεσμεύουν μεν την Επιτροπή, στο μέτρο που ενέχουν αυτοπεριορισμό της ως προς τον τρόπο άσκησης της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επιμέτρηση των προστίμων, αλλά δεν αποτελούν κανόνες δικαίου (ΣΤΕ 2007/2013) και η ενδεχόμενη εφαρμογή τους από τη Διοίκηση δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο τούτο να τις εφαρμόσει, όταν αποφαίνεται επί προσφυγής κατά της οικείας καταλογιστικής πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και προβαίνει, κατ' ενάσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, στον καθορισμό του προσήκοντος ύψους του προστίμου (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 18-9-2003, C-338/00 P, Volkswagen κατά Επιτροπής, σκ. 147).

11. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, δέχθηκε ότι για τις προαναφερόμενες παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 703/1977, είτε αυτές έχουν τα στοιχεία της συμφωνίας ή σύμπραξης, είτε της εναρμονισμένης πρακτικής, πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο, καθώς και ότι, για τον καθορισμό του ύψους αυτού, πρέπει να εφαρμοσθεί, ως ευνοϊκότερη, η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 25 του μεταγενέστερου και ήδη ισχύοντος ν. 3959/2011 περί προστασίας του ανταγωνισμού (Α/93), κατά την οποία το επιβαλλόμενο πρόστιμο δύναται να φθάσει έως ποσοστό 10% του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση. Στη συνέχεια, η Επιτροπή, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου με βάση και την από 12-5-2006 ανακοίνωσή της σχετικώς με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, αφού έλαβε υπόψη ότι οι παραβάσεις, στις οποίες υπέπεσε ειδικά η προσφεύγουσα, εκτείνονταν από τον Αύγουστο 2009 έως και το έτος 2010, καθώς επίσης τη φύση τους, τον πραγματικό αντίκτυπό τους στην αγορά, την εφαρμογή στην πράξη, την οικονομική δύναμη των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος και το μικρό μέγεθος της γεωγραφικής αγοράς, όρισε το

ύψος του προστίμου για την επίδικη παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977, σε ποσοστό (...) % της αξίας των πωλήσεων της προσφεύγουσας, κατά το β' εξαμήνο του έτους 2009 και καθ' ολόκληρο το έτος 2010, συμφώνως με στοιχεία σχετικά με τον κύκλο εργασιών της που έδωσε η ίδια η προσφεύγουσα και προσδιόρισε το πρόστιμο αυτό στο ποσό των 11.453€, ενώ παραλλήλως την υποχρέωσε, όπως αναφέρεται και στην πέμπτη σκέψη, να παύσει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις και να τις παραλείπει στο μέλλον, ενώ την απείλησε και με χρηματική ποινή 5.000€ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης προς τις υποδείξεις της προσβαλλόμενης απόφασης.

12. Επειδή, η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη νομιμότητα και ορθότητα επιβολής του επίδικου προστίμου σε βάρος της, το οποίο θεωρεί ιδιαιτέρως αυστηρή ποινή σε σχέση με την αποδιδόμενη παράβαση και, περαιτέρω, υποστηρίζει ότι η καθής Επιτροπή, εάν αξιολογούσε ορθώς τις περιστάσεις, καθόσον στις περισσότερες πωλήσεις βιβλίων κατά το έτος 2010 ακολούθησε αυτόνομη εκπαιδευτική πολιτική, καθώς και το γεγονός ότι εάν ήθελε θεωρηθεί ότι υπέπεσε στην αποδιδόμενη παράβαση, αυτή διήρκεσε μόνο κατά τους τελευταίους τρεις μήνες του 2009, έπρεπε να μην της επιβάλει πρόστιμο αλλά μόνο σύσταση.

13. Επειδή, μετά τα προεκτεθέντα, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα: Α) Η φύση της παράβασης στην οποία υπέπεσε η προσφεύγουσα, δηλαδή ότι προέβη σε συμφωνία καθορισμού τιμών με την κατάργηση των (νομίμων) εκππτώσεων, που συνιστά το σοβαρότερο είδος παράβασης του άρθρου 1 του ν.703/1977, κατά τα γενόμενα ερμηνευτικώς δεκτά, για την στοιχειοθέτηση των οποίων δεν απαιτείται πράγματι να αποδειχθεί η εφαρμογή στην αγορά. Β) Το γεγονός ότι δεν αποδείχθηκε συγκεκριμένα ότι η συμφωνία αυτή εφαρμόσθηκε, ειδικά από την προσφεύγουσα, ώστε να μπορεί να γίνει λόγος για συμμετοχή της σε εναρμονισμένη πρακτική, ούτε όμως αποδείχθηκε ότι υπήρξε πραγματικός και σημαντικός αντίκτυπος στην (σχετική) αγορά, δεδομένου ότι τα κύρια στοιχεία που βασίζεται η Επιτροπή για να τεκμηριώσει την εφαρμογή στην πράξη της συμφωνίας ανάγονται σε αποσπασματικά στοιχεία (δηλώσεις εμπλεκομένων, καταθέσεις, άρθρα του Προέδρου του ΣΒΘ κλπ.) όχι όμως σε έλεγχο στην αγορά

και σχετικές συγκεκριμένες διαπιστώσεις. Η έλλειψη της επαρκούς τεκμηρίωσης της εφαρμογής στην πράξη της συμφωνίας και μάλιστα της διάρκειας εφαρμογής της, αναφέρεται και στην προσβαλλόμενη πράξη (σελ. 83), όπου αναγράφεται ότι «κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής τα ανωτέρω στοιχεία καταδεικνύουν ότι την προτεινόμενη από τον ΣΒΘ και τις συμμετέχουσες στη σύμπραξη επιχειρήσεις πολιτική συμφώνησαν και ακολούθησαν, έστω και μερικώς στην πράξη, κάποια εκ των βιβλιοπωλείων της Θεσσαλονίκης. Εντούτοις, δεν υφίστανται επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, προκειμένου να διαπιστωθεί μία ευρεία εφαρμογή των εν λόγω συμφωνηθεισών αντιανταγωνιστικών πρακτικών». Γ) Η οικονομική δύναμη της προσφεύγουσας, που είναι ένα από τα μεγάλα βιβλιοπωλεία της Θεσσαλονίκης. Και, Δ) το γεγονός ότι στη γεωγραφική αγορά του νομού Θεσσαλονίκης πωλείται, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το 8% του συνόλου των βιβλίων που πωλούνται στην ελληνική επικράτεια, δηλαδή ένα ποσοστό, που σε καμία περίπτωση δεν είναι ικανό, ούτε εμμέσως ούτε δυνητικώς (λόγω και του είδους των αγαθών αυτών), να επηρεάσει το διακοινοτικό εμπόριο ανάμεσα στα κράτη - μέλη, ώστε να συντρέχει περίπτωση παράλληλης εφαρμογής της απαγόρευσης του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ (όπως, άλλωστε, έγινε δεκτό και από την καθής Επιτροπή). Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι για την προαναφερόμενη παράβαση της συμμετοχής της σε απαγορευμένη «συμφωνία», πρέπει να επιβληθεί σε βάρος της προσφεύγουσας πρόστιμο και όχι μόνο απλή σύσταση. Ακολούθως, ως προς τον προσδιορισμό του ύψους του προστίμου, λαμβάνοντας υπόψη, εκτός από τα προαναφερθέντα, τον τοπικό χαρακτήρα της παράβασης, της οποίας όμως η ευρεία εφαρμογή δεν αποδείχθηκε, τη διάρκεια της παράβασης, που εκτείνεται κατά τα σχολικά έτη 2009 – 2010 και 2010 – 2011 (βλ το προαναφερόμενο άρθρο στο «Βιβλιοχαρτοπωλικό Βήμα»), το ανώτατο ύψος του προβλεπόμενου προστίμου (10%), καθώς και το γεγονός ότι το ύψος των προστίμων πρέπει να έχει αποτρεπτικό χαρακτήρα, χωρίς να τίθεται σε ανεπανόρθωτο κίνδυνο η οικονομική βιωσιμότητα της προσφεύγουσας επιχείρησης, το Δικαστήριο κρίνει ότι το πρόστιμο αυτό, πρέπει να προσδιορισθεί στο εύλογο και ανάλογο με τη σοβαρότητα και τη σημασία της διαπιστωθείσας παράβασης ποσό των 11.453€, που αντιστοιχεί σε ποσοστό (...) % των ακαθάριστων

εσόδων (πωλήσεων) αυτής του χρόνου τέλεσης της παράβασης (δεύτερο εξάμηνο 2009 και όλο το έτος 2010), ποσό που κρίνεται επαρκές για την εξασφάλιση της αναγκαίας αποτρεπτικής δράσης του, όπως νομίμως και ορθώς προσδιορίστηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση. Πρέπει, λοιπόν, να απορριφθούν ως αβάσιμα όσα αντιθέτως υποστηρίζονται με την κρινόμενη προσφυγή.

14. Επειδή, κατ' ακολουθία, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη προσφυγή και να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το καταβληθέν παράβολο (άρθρο 277 παρ. 9 του ΚΔΔ, ν. 2717/1999, Α/97), ενώ, μετ' εκτίμηση των προαναφερθεισών περιστάσεων, πρέπει να απαλλαγεί η ηττηθείσα προσφεύγουσα από τα δικαστικά έξοδα της νικήσασας καθής (ΚΔΔ, άρθρο 275 παρ.1 εδάφ. πέμπτο).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την προσφυγή.

Διατάσσει να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου το καταβληθέν παράβολο.

Απαλλάσσει την προσφεύγουσα από τα δικαστικά έξοδα της καθής.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα την 20 Νοεμβρίου 2014 και δημοσιεύθηκε στην ίδια πόλη σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου την 28 Νοεμβρίου 2014.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΟΥΤΡΙΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΤΟΠΑΛΟΓΛΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

